СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 109. | Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 11 травня 1932. | VOL. XL. | No. 109. | Jersey City, N. J., Wednesday, May 11, 1932. | THREE CENTS.

БУНТ, АБО ФЕДЕРАЛЬНА ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ, КАЖЕ МЕКҐРЕЙДІ

ВАШИНҐТОН.— Едвард Ф. Мек Ґрейді зізнавав як речник Американської Федерації Праці перед „Сенат Менюфектюрс Коміті" про положення безробітних і підчеркнув, що краеви грозить революція, коли безробітні не дістануть федеральної допомоги. Переслухання відбулося з приводу проєкту видачі бондів на суму $500,000,000, призначених для стейтів і міст на допомогу безробітним.

Мек Ґрейді казав, що нужда серед безробітних зростає з кождим днем, та що квестія хліба для голодних є важнішою ніж зрівноваження буджету. Вже чути, говорив Мек Ґрейді, про ріжні розрухи по містах, які приписують комуністичній аґітації. Але безробітні й голодні не є ніякими комуністами. Вони домагаються тільки хліба й масла. І коли цього не дістануть, то готово прийти до революції.

КОНФЛІКТ МІЖ СВЯЩЕНИКОМ І КАРДИНАЛОМ.

НЮ ЙОРК. — Кардинал О'Конел з Бостону висказав своє негодування з приводу промов, які виголошує радіом о. Чарлз Е. Колін на соціяльні теми. В тих промовах виступає о. Колін дуже гостро проти завеликого нагромаджування богацтв одиницями. Він заявив, що коли незайде під тим оглядом зміна, то це може спричинити революцію. Повідомлений про невдоволення кардинала, о. Колін заявив, що він є звичайним священиком і не буде критикувати свого „ґенерала", але заявив, що далі промовлятиме радіом у такім самім дусі, та що його епископ є згідний з його поглядами. Промовлятиме 27 тижнів. о. Колін має маленьку парохію з 52 родин, але в його церкві є кождої неділі до 10 тисяч людей.

ЗА ПЯТЬДНЕВНИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — „Ди Лос Енджелес Таймс" заявляється у передовиці за негайне заведення пятьдневного тижня праці, а проти зменшування платень. У статті кажеться, що президент є за таку реформу.

ЙДЕ ДО ГІРШОГО, А НЕ ДО ЛІПШОГО.

НЮ ЙОРК. — Френсес Перкінс, стейтова промислова комішенерка, подає у своїм місячнім звіті, що господарська ситуація є дуже погана, та що треба повзяти рішучі міри, щоб оживити промисл. Вона доказує цифрами, що в порівнанню з 1929 роком фабрики звільнили в нюйорськім стейті 36.3% робітників, а многі з тих, що мають роботу, працюють тільки два дні на тиждень. З відомостей, які одержано з 1,500 головних фабрик стейту, виходить, що тепер працює в них 704,000 робітників, себто 402,000 робітників менше ніж у 1929 році.

САМОГУБСТВО БЕЗРОБІТНОГО.

НЮ ЙОРК. — Фред Кіґен, літ 55, безробітний мандруючий аґент, кинувся з 13 поверха готелю „Джодсон" і згинув на місці. Причиною траґедії була нужда й фінансові втрати через гру на біржі.

ХАБАРНИК ВИЙШОВ НА ВОЛЮ.

САНТА ФІ (Ню Мексико). — Звільнено з вязниці Алберта Б. Фола, бувшого секретаря внутрішніх справ, котрого засуджено на рік вязниці за те, що побрав від нафтового маґната Догені $100,000 титулом хабаря за винайм державних нафтових піль.

ЖІНКА ПРОВОДИТЬ СЕНАТОМ.

ВАШИНҐТОН. — В американськім сенаті сталась історична подія. Місіс Керевей, що стала сенаторкою по своїм помершім мужу наслідком номінації з боку ґовернора, проводила сенатом. Заступник президента Куртіс запросив її на президіяльне місце й віддав їй урядування. Та вона не мала що робити, бо сенатор Глес говорив без перестанку так довго, що на ділі не допустив її до властивого урядування.

ЙОНҐ ГОТОВ СТАТИ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА.

НЮ ЙОРК. — Сторонники Овена Д. Йонґа рахуються з тим, що на випадок, як ґовернор Рузвелт не одержить кваліфікованої більшости, вони поставлять демократичним кандидатом на президента Овена Д. Йонґа. Сам Йонґ не має охоти кандидувати. Його попирає між іншими й бувший ґовернор Смит.

ПРИЗНАЛИ ВАШИНҐТОНА ПЕРШИМ ПРЕЗИДЕНТОМ.

ВАШИНҐТОН. — Ще досі спорять над тим, хто властиво був першим американським президентом, і кажуть, що ним був Генсон, а не Вашинґтон.

На те відповідає департамент стейту, подаючи опінію свого історичного дорадника, Гонтера Мілера, що згідно з конституцією першим американським президентом був Джордж Вашинґтон.

СТУДІЮЮТЬ КОНТРОЛЮ НАРОДИН.

НЮ ОРЛІЕНС. — На 83 річних зборах „Амерікен Медікал Асосіейшен", на які прибуло коло 5,000 лікарів, рішено піддати однорічним студіям справу контролі народин. Річ про те, щоби того роду контролю узнати лічениям, яке входить законно в обсяг медицини.

ПОЛІЦІЯ БЕРЕЖЕ ДІТЕЙ РАДНОГО ВІННІПЕҐУ.

Вінніпеґський алдерман Блумберґ дістав від невідомих людей три листи, в котрих вони кажуть заплатити собі $5,000, бо інакше викрадуть його дитину. Поліція береже дім радного, а один полісмен кожного дня веде до школи і відтак відводить домів четверо дітей: три дівчинки й одного хлопця. Дехто у Вінніпеґу вважає ті погрози ділом комуністів, як політичних противників Блумберґа, який належить до робітничої партії.

Несповна в 24 години після того, як грозили викраденням дитини Блумберґови, невідомий мущина зажадав телефонічно від родини Айверсон зложення $25,000 окупу, бо інакше викрадуть когось із його дітей.

Поліція веде доходження в обох випадках вимушення, одначе не подала ніяких подробиць слідства, бо каже, що не хоче попектися на балакучости так, як американська при пошукуваннях дитини Линдберґа.

ПРОТИРЕЛІҐІЙНА ПРОПАҐАНДА БОЛЬШЕВИКІВ ЗА КОРДОНОМ.

„Великоднє" число московського „Безбожника" присвячене цілком справі протирелігійної пропаґанди за кордоном, якій большевики надають велику вагу. Всім безбожницьким секціям Радянщини наказано навязати безпосередні зносини з протирелігійними осередками закордону. Ударні бриґади безбожників зорґанізовано в Ессені. „Безбожник" запевнює, що орґанізації, керовані з Москви, здобули ґрунт в дванацятьох країнах. Особливо поважні результати одержано в Німеччині.

НАСЛІДУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ БАНДИТІВ... У ДРОГОБИЧІ.

Дрогобицька поліція веде слідство, щоби викрити злочинців, які приготовлялися до викрадення дитини д-ра Соневицького. До мешкання д-ра Соневицького приходила в останніх днях незнана жінка, прийшла теж у пятницю, 25. березня, та старалася побачитись з його дружиною. Служниця не впустила її до хати й вона відійшла. Коли опісля служниця Мафія Вишнівська вийшла на подвіря, надбігла та незнана жінка з якимсь мущиною. Напасники кинулися на дівчину, почали її душити, налили до уст якогось трійла та втекли. Жертву нападу перевезли до лічниці, а там переполокали їй шлунок. Догадуються, що напасники хотіли викрасти дитину д-ра Соневицького та домагатися від нього викупу.

НАЛОЖЕНО ПОДАТОК ВІД СПАЛЬНИХ ТИКЕТІВ.

Як хто в Канаді пускається в дорогу і хоче в залізниці проспатися, має за це заплатити ще новий домініяльний податок, дочислений до теперішньої ціни спальних тикетів. Тикети подорожіли на 10 процентів дотеперішньої ціни.

РОБІТНИЧА ДОЛЯ.

В Дюберрі, в Алберті, урвалася пила підчас різання дерева і двох фармерів убила на смерть відразу, а двох дуже тяжко ранила. Один з них бореться безнадійно зі смертю серед страшних мук.

МАНІТОБА ВИДАЄ БІЛЬШЕ НА ЦУКОРКИ НІЖ НА ШКОЛИ.

Шкільний інспектор, А. Мур, у Вінніпеґу, обчислив, що в році 1929-30 у Манітобі видано на вище шкільництво $1,755,431, коли видатки на цукорки виносили $2,333,329, а на ґуму до жування $281,778.

ДИВНЕ ОЗЕРО.

На пограничу стейтів Джорджія і Флорида є три дивні озера, які творять одну громаду, бо положені недалеко від себе. Ті озера, а найчастіше озеро Джексон, довге десять миль, а 4 милі широке, нагло тратить свою воду, котра кудись зникає і лишається лише болото. Відтак неправильно що кілька літ, а в Джексон що кілька місяців, вода знову находить, а з нею й риби, котрі десь затрачувалися разом з водою. Де дівається вода і якими отворами напливає — невідомо.

СКІЛЬКИ Є КАТОЛИЦЬКИХ ЕПИСКОПІВ У СВІТІ.

У Ватикані вийшов друком новий шематизм (провідник), котрий виказує ось-таку статистику католицької єрархії в цілому світі:

Всіх архиепископів і епископів є 3,609, крім того кардиналів 55. По частям світа католицьких епископів є: в Европі 673, в північній і південній Америці 445, в Азії 227, в Африці 140, на Океанії 74. В Злучених Державах є 109, в Канаді 74, в Мексику 34, в Арґентині 10, в Болівії 11, в Бразилії 74, в Чіле 13, в Коломбії 27.

ҐЕНІЙ ПІДРОБЛЮВАВ БАНКНОТИ.

Варшавська поліція викрила в мешканні В. Доманського гарно влаштовану фабрику підроблених 50-золотівок. Доманського арештували, а фабрику відвідав директор державних ґрафічних заведень. Директорови не ставало слів, щоби похвалити як слід суперника державного банку. Признався, що таких докладних машин до підроблювання банкнотів ще ніколи не бачив. Фальшівник своїми здобутками в мистецтві друку банкнотів залишив державну установу далеко позаду. Між іншим винайшов він спосіб друкування водного знаку при помочі окремого вальця друкарської машини, а державні ґрафічні заведення цього способу не знали й замовляли папір з водними знаками в фабриці паперу. Доманський друкував банкноти при помочі металевої комбінації власного винаходу, а на влаштування своєї машини зужив частини старих машин і три місяці праці. Банкнота з його фабрики не можна відріжнити від правдивого. Фабрику зліквідували перед випущенням в обіг першої серії.

ВТОПИЛОСЯ ЧЕТВЕРО ДІТЕЙ.

В Саскачевані біля Мус Джо верталися на одному возі десять осіб з похорону. На мості один кінь упав і зсунувся в ріку, а за ним пішов також віз. У висліді четверо дітей втонуло.

ПЕТРІВ ГРІШ.

Католики Злучених Держав вручили через монсіньора В. Квіна папі Пієви XI. $1,100,000 на діла Церкви.

ЗГОРІЛИ 70 ЗБІҐЦІВ У СОВІТСЬКІЙ ВЯЗНИЦІ.

В совітськім концентраційнім таборі в Крайках, недалеко Латвії, вибух вогонь. Людей там було 150, які почали душитись від диму. Але совітська сторожа не хотіла відчинити дверей, бо боялася кари. Поки втікачі вспіли розбити двері, згоріли з них 70. Решта були попечені і поранені. Всі вони були втікачі, що пробували втекти з України і з Білоруси до Польщі.

ЗНАЙШЛИ СКАРБ.

На шведському острові Ґоттлянді, який лежить на Балтійському морі, знайшов рибак Лінґрем скарб, що складається з 300 срібних монет, штабок срібла й частини жіночого нашийника. Як твердить кустос шведського музея у Стокгольмі, монети ці, котрі мають около 900 літ, походять із часів Оттона III. і анґльо-саського короля Канута. Скарб цей лишили Вікінґи в жертві для богів підчас одної із свої подорожей.

ДОБРИЙ ГОСПОДАР.

В Одензе, в Данії, помер управитель кооперативної пекарні і лишив для спілки в готівці 500,000 корон (100,000 долярів). В листі до членів спілки він написав: „Цього пів міліона я вкрав з грошей спілки. Не для своєї користи, а тому, щоби забезпечити для неї капітал на гірші часи. Кожного року я відкладав на бік від 50 до 100 тисяч корон, і ніхто того не завважив при контролі. Добра мені контрольна комісія! Але тепер не протратьте грошей, бо вони належать до спілки! Заплатіть теж 25,000 корон податковому урядови, бо його я теж обдурив на користь спілки при плаченню податків".

ПОДРОБИЦІ ВБИВСТВА КОМІСАРЯ ЧЕХОВСЬКОГО.

Комісаря Чеховського вбито в год. 7.55 вранці в місці, віддаленім 50 метрів від домів Пенсійного Інститута при вул. Стрийській. Вбийник стрілив з заду з безпосередньої віддалі. Куля застрягла в мозку. Смерть наступила моментально.

Ком. Емілíян Чеховський походив з Бучача і мав 48 літ. Від р. 1920 він працював у політичному відділі львівської поліції, де йому підлягали всі українські справи. Внедовзі ком. Чеховського мали перенести зі Львова на кращу посаду.

Покищо не стверджено, чи вбийників було двох чи один. Слідство веде і поліція і прокуратор Ліпш, який сам переслухував свідків. Всі польські часописи пишуть, що останніми часами ком. Чеховський дістав був кілька присудів смерти, яких серіозно не трактував. Слідство ведеться в тайні. Видано розпорядження, що мають на ціли унеможливити вбийникам утечу зі Львова.

САМОГУБСТВО СВЯЩЕНИКА У ШКІЛЬНІЙ КУРАТОРІЇ.

Священик Вармінський мав службовий конфлікт із шкільним куратором з Познанщини. Коли куратор візвав о. Вармінського та повідомив його, що він програв свою справу, священик у схвилюванні добув револьвер і вистрілив собі в груди. В дуже небезпечному стані перевезли його до шпиталю, де зараз перевели операцію.

ПОЛЬЩА ЗАНЕПОКОЄНА ФРАНЦУСЬКИМИ ВИБОРАМИ

МОЖНА СПОДІВАТИСЯ, ЩО ФРАНЦІЯ ЗІРВЕ СВІЙ СОЮЗ З ПОЛЬЩЕЮ.

Пілсудський хоче нових виборів до сойму.

ВАРШАВА (Польща). — Перемога лівих на виборах у Франції викликала велике занепокоєння в польських політичних колах. Особливо зажурені націоналісти та сторонники теперішнього уряду. Вони певні, що новий уряд Франції, який буде сформований з представників соціялістичної та радикальної більшости, не вибачить Польщі її диктаторського уряду та не забуде увязнення соціялістів-послів у Бересті Литовськім.

Ознаки зміни відношення французького уряду до Польщі вже є хочби в тому, що Франція здержала свою позичку Польщі у висоті 800,000 долярів на будову залізниці з Горішнього Шлеську до Ґдині. Урядові польські кола думають, що новий уряд Франції поставить певні домагання до польського уряду в справі зміни його внутрішньої політики. Лише тоді, як Польща задовольнить ті домагання, можна буде сподіватися політичної й фінансової підтримки від Франції.

Всі польські політичні партії бояться того, що з приходом у Франції до влади лівого уряду прийде до французько-німецького порозуміння, яке приведе до ревізії мирових договорів. Тому всі польські політики побоюються, що для Польщі наступають тяжкі часи. Йдуть вже розмови про зміну диктаторського режиму Пілсудського на парляментарний і більше бажаний для французького лівого уряду.

Президент Мосціцький уже знову почав наради з бувшим премієром Бартлем, але Пілсудський далі стримується від участи в нарадах. Кажуть, що він домагається розвязання сойму й призначення нових виборів, які мають відбутися в спокійніших обставинах, ніж то було по „пацифікації" та по Берестю-Литовськім.

ПОЛІТИЧНИЙ ХАОС У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Ще не було в історії французької републики такого політичного хаосу, який запанував тепер з убивством президента републики на передодні виборів. Теперішній уряд Франції потерпів велику поразку на виборах, а тому з вибором нового президента републики премієр Тардє, згідно із звичаєм, подасться до димісії зі своїм урядом. Звичайно в таких випадках президент просить уряд лишитися при владі до скликання нового парляменту, але тепер Тардє не схоче лишатися довше після того, як населення на виборах показало своє незадоволення з його уряду і політики. Поки не збереться новий парлямент 1 червня, Франція буде формально без уряду. Уряд Тардє до того часу буде лише технічно полагоджувати біжучі справи.

Щоб улекшити вибори президента републики, кандидат лівого бльоку, Пенлєве, відмовився кандидувати на уряд президента. Тому лишився лиш один кандидат, а саме президент сенату Лєбро. Тому його вибір запевнений.

ВЕЛИКОДНІ РОЗСТРІЛИ НАД ДНІСТРОМ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Ґазети подають, що в день православного Великодня над Дністром у місті Дубосари, що лежить на радянській стороні, зявилася велика церковна процесія на чолі зі священиками, прислухуючись великодним церковним передзвонам у селі Тягиня, що положене на бесарабському березі Дністра.

Коли учасники процесії в Дубосарах почали співати великодні церковні пісні, зявилося кілька ескадрон червоної кавалерії, яка почала розганяти людей. Підчас розгону процесії дійшло до крісових і навіть скорострільних стрілів. Мешканці Тягині кажуть, що вони числять, що жертвою тої стрілянини впало в убитих та поранених не менше 100 учасників процесії.

КРІВАВІ БОЇ В МАНДЖУРІЇ.

ТОКІО (Японія). — Кріваві бої в Манджурії між повстанцями та японськими військами точаться далі. Особливо багато повстанців зявилося на півночі Манджурії. Вони так зруйнували Східно-Китайську залізницю, що в напрямі з Харбіна на Владивосток рух на ній цілковито припинений.

Серед убитих китайських повстанців трапляються також Росіяни.

ДУМЕРОВОГО ВБИЙНИКА ПИЛЬНО СТЕРЕЖУТЬ.

ПАРИЖ (Франція). — Вбийника президента Думера, Ґорґулова, в арешті пильно стережуть, щоб він не поповнив самогубства. Поліція вважає, що слідство протягнеться яких два-три місяці, поки буде можна Ґорґулова поставити перед суд.

Влада старається відшукати дійсні причини, що спонукали Ґорґулова до вбивства, а також хоче викрити ті орґанізації та особи, з якими він стояв у змові.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КРОК РІШУЧИЙ, АЛЕ ЗАМАЛИЙ

Білий Дім засипаний ґратуляціями. Президент виявив себе дійсним провідником. Напятнований за бездільність конґрес уже взявся до роботи. Треба надіятися, що на днях державний буджет буде зрівноважений, а нові податки ухвалені.

Отсе є вісти, які розносять американські ґазети, привязуючи до них неабияку вагу. А біржа навіть добачує в тім зворот до ліпшого. І тому цінні папери підійшли нагло вгору.

Щож властиво сталося? Чи бизнес поправився, чи може наступили які інші поважні події, з яких можна заключати, що приходить конець депресії? Ні. Того всього нема. Але Америка так уже знуджена звітами про лихий господарський стан і вічними дебатами в конґресі, що навіть догана, яку дав президент конґресови, викликала зчудування, бо є певним рішучим кроком, якого досі не було. Загал отже відчуває, що так далі бути не може, та що вже прийшов найвищий час на якісь рішучі кроки.

Та покищо тих рішучих кроків таки ще не видно. А звишка на біржі є тільки горячкою, яка є випливом хоробливого стану. Бо чи можна надіятися поліпшення, коли спекулянти підносять ціну паперів у такім моменті, коли бизнес не дописує? Чи можна надіятися добра, коли з одного боку підносяться ціни шерів „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен", а з другого боку отся компанія заповідає, що з днем 16 травня обнижує платні робітників на 15%? Значить, яких 200,000 робітників одної тільки компанії мусять тепер числитися з тим, що їм не тільки вкорочено дні праці, але ще й зменшено заробітні платні на 25% на протязі одного року.

Президент Гувер зробив добре, що звернув увагу балакунів у конґресі, що тепер не час на довгі балачки, бо нарід і ситуація в краю вимагають рішучої постави і виходу з кризи. Та зрівноважений державний буджет і ухвалення нових податків не є ще ніякою рішучістю, ні навіть початком ліквідації депресії. Бо звідки возьмуться податки, коли бизнеси підупадають? І як піднесуться бизнеси, коли далі обнижують заробітні платні? І що це за зрівноваження буджету, коли в нім нема ніякої згадки про допомогу міліонам безробітних? Є отже ще богато справ, які вимагають рішучого слова, заки буде можна сказати, що є принаймні вигляди на краще.

ПЕРЕСТРІЙ ШКІЛЬНИЦТВА В ПОЛЬЩІ

При наміреній перебудові польської держави без зміни конституції не забули кермачі держави на справу **шкільництва.**

Не знати, чи є яка культурна держава в світі, яка по світовій війні поважно не подумалаб про те, щоби школу зробити знаряддям не тільки виховання й освіти, але й підготовкою до будучого життя пізнішого громадянина. Німеччина присвятила тій справі довгі роки роздумувань і праці найбільших сучасних теоретиків і практиків виховної справи. У Франції присвятив парлямент продовж трох років девятнацять повних засідань тій преважній справі. Польща під тим оглядом взяла рекорд: вона перевела вже до тієї пори кілька реформ шкільництва, з того останню — в лютому ц. р. за коротенький час, не розбабруючи справи задовго.

Характеристикою реформ шкільництва є засада, щоби школа давала засобами держави якнайбільше знання того роду, яке дитина моглаб у пізнішому життї використати, щоби розвинула всі духові й фізичні сили дитини до найбільших можливостей, аби людський поступ ріс і став підставою добробуту людства. Так було принайменше по европейських державах. В Польщі інакше: той каганчик освіти, який там ще блимав, засвічений попередниками Польщі, хоч доволі коптів, — треба прикрутити ще більше; бо в понятті теперішних польських керманичів безумовно вистане, коли „обиватель" буде знати свої **обовязки** супроти держави, які ключаються у нормі — дай податок і борони нас, щоби нам що лихого не сталося.

Воно прямо смішно робиться, коли пригадати собі всі польські пляни про реформу шкільництва. Ще недавно, бо в 1927 р., виїнчив був польський уряд проєкт переміни школи, який подав до відома на зїзді представників міністерства й шкільних кураторій, що відбувся у Варшаві того року. Засадою того проєкту було: „...перевести всі діти через всенародню **сім-клясову школу,** щоби дати дітям дійсно вищий ступень освіти. Всі нижчі форми мусимо уважати невистарчаючими в здійснюванні загального навчання." Так бундючно написав по згаданому зїзді офіційний орґан львівської кураторії.

Згідно з тим проєктом мали зникнути одно- й дво-клясові народні школи по селах. Кілька громад з меншеклясовими школами мали створити в себе одну велику сім-клясову школу найменше з сімома вчителями. Така реформа булаб у дечому могла помогти й нашому народови: давалаб вищу освіту, а разом з тим і змогу для сільської молоді переходити до всякого роду вищих шкіл без перешкоди. Очевидно, що здійснення тих плянів булоб потягнуло за собою великанські видатки.

Треба було безліч великих будинків, масу нових учителів ріжного роду; треба було нових доріг, прямих получень комунікаційних, щоби діти могли якнайлекше дістатися до школи й т. п. У пресі вже мало не билися за це, чи добре воно стягати по кілька громад докупи; чи не шкідливе це — забирати якусь там нивку селянина під нову „шкільну" дорогу; чи громада буде мати засоби, щоби дренувати мокляки, будувати на них мости тощо, щоб тільки дітям скоротити дорогу до нових великих шкіл. Це зовсім серіозно! Тимчасом — дійсність вийшла інакшою й то багато інакшою. Повоєнний приріст дітей у шкільному віці такий великий, що по польським урядовим даним 300,000 дітей остається поза школою (а по даним польської преси таких дітей є 700,000), бо нема для них місця в шкільних будинках і нема їх за що будувати.

На цей приріст **уже тепер треба 60,000 нових учителів, а тимчасом держава відправила в одному році 10,000 учителів, бо нема чим платити.** Отже — коли не можна вперед, то — взад, аби лише не на місці.

Дня 11. січня 1932 р. ухвалила рада міністрів Польщі новий шкільний проєкт, тим разом — зовсім дешевий. Цей проєкт прийшов в лютому ц. р. перед варшавський сойм і наробив чимало хрії, поки став законом. А стати законом він мусів, бож на те уряд має свою більшість у соймі. Ця реформа наробила була в лютому ц. р. в цілій Польщі великого шуму. Не було буквально політичної партії, не було ґазети, не було ніякого стану, який не підходив би до тієї справи з найріжнородніших становищ. Навіть польський епископат був „збунтувався" проти неї й розіслав до послів письмо за підписом кардиналів кс. Каковського, й Ґльонда, в якому прохав пильнувати, щоб інтереси церкви не були парушені. Але президент урядової партії (полк. Славек) успокоїв епископат заявою, що при переводженні того закону „згори можна виключити можливість ломання постанов конкордату чи то з боку уряду, чи Церкви".

Коли проти наміреної реформи шкільництва виступали ріжні польські ґрупи, то зрозуміле, що проти неї мусіли виступити якнайбільше рішучо й розумово українські посли. Українська Парляментарна Репрезентація делеґувала до тієї оборони своїх найкращих знавців шкільно-виховної справи, а то посла Дмитра Великановича й Мілену Рудницьку, обоє практичні учителі. Бож ішло про оборону природного права народу на виховання своєї молоді; йшло про нарушення тих мізерних запорук для нашого народу, які йому дали в тій справі міжнародні договори. Коли всі поправки наших соймових послів перепали в освітній соймовій комісії, тоді посол Великанович поставив внесок на повалення цілого проєкту, зложивши при цьому відповідну заяву. За внесок Великановича голосувала польська опозиція, що дало привід польській пресі (як от „Курєр Цодзенни") до бештання тієї опозиції за це, що голосувала за український внесок, бо „це зброя, якої — повторюємо з повним натиском — уживати **не вільно,** навіть, коли з якимсь проєктом воюється на ножі"! (А меш у церкві свистати?"). Посолка Рудницька звернула ще раз увагу повного сойму на топтання наших дотеперішних мінімальних прав у ділянці шкільництва. Але це все було киданням гороху об стіну.

Коли про цей проєкт написав був свого часу міністер освіти, Єнджеєвич, фейлетон в одній польській ґазеті, то один польський фейлетоніст так собі закпив з цієї реформи (на стовпцях „Іл. Курера Цодзенного"):

„Дійсно, годі найти відповіднішу хвилину до переведення цеї генеральної реформи. Бо то й гроші є й люди, й час відповідний; і ситуація в соймі, словом — усе. Коли не тепер, то хіба вже ніколи. Ну, й як ця реформа скріпить будівельний рух! Адже коли би виконати хочби десятину будов проєктованих у цій реформі нових шкіл — фахових, ліцеїв шевських, столярських, кравецьких і т. д., ми мусіли би цілими вагонами спроваджувати робітників ізза границі. Хто як хто, але мулярі будуть напевно благословити теперішний курс у міністерстві освіти, яке застало шкільництво дерев'яне, а лишить муроване".

Але жарт на бік. Нашому народови грозить нова велика небезпека. Тому, що цей закон торкається найосновнішої справи, бо виховання діточої душі, з ним треба конечно ознакомитися цілому нашому загалови, щоби бодай знати, як нам можна буде боронитися.

X.

ОСТАННІЙ БОРЕЦЬ.

Без зневіри, без вагання
Дужий став він до борні,
І були його бажання
Чисті й сміливі в ті дні.

Гордо йшов він серед бою
І боровсь невтомно він, —
Під могутньою рукою
Ворог згинув неодин.

Та багато й коло нього
Полягло тоді борців, —
Не злякався він нічого,
Голови не похилив.

Товариство гине й гине
Коло нього навкруги,
І невпинно що хвилини
Прибувають вороги.

Глянув він до тих, що вкупі
З ним за стяг святий пішли,
І побачив тільки трупи
На скривавленій землі.

Ні хвилини не вагався
І до себе він сказав:
„Я один з усіх зістався,
Але я іще не впав.

„Стяг похилиться зі мною:
Я для нього тільки й жив!.."
І могутньою рукою
Вдарив він на ворогів.

І поляг він серед бою
У руках з мечем тяжким,
І з шанобою німою
Ворог став над неживим.

В передсмертнім поривані
До грудей своїх горнув
Рідний стяг борець останній
І на віки так заснув...

Борис Грінченко.

В. Будзиновський.

ЗРУЙНОВАНА ГРОМАДА

(З моїх спогадів).

(6)

До Дубенка приїхала судова комісія з великим відділом жандармерії, щоби придивитися спірній сіножати і на місци розслідити справу. На вість, що їде судова комісія, хто жив у селі, вхопив, що було під рукою, і вибіг боронити сіножать. Коли комісія приїхала, знайшла сіножать обставлену узброєним народом. Суддя не хотів уже тепер доводити до проливу крови і комісія відїхала, не зорудувавши нічого. Ніхто не сумнівався, що як громадяни Дубенка не зрезигнують з сіножати, або як не куплять її, то трупи мусять впасти, бо суд мусить той спірний шмат землі передати Нехелєсови. Тепер суд ще зволікав, бо надіявся, що „Будзиновський як схоче, то отямить громаду".

Я був тої думки, що такої штуки не втну. Всеж таки, щоби пізніше не звалювали на мене вину проливу хлопської крови і щоби сіножать таки опинилася в руках громади — хоч за гроші, та дешево, я рішився інтервенювати. З Бучача я поїхав до Монастириськ і знов заїхав до д-ра Мозлера. До мене знов прийшла депутація з Дубенка. Це вже третий раз. Депутація знов сказала мені те, що я від неї чув вже двічи. Про Файта знов не згадали мені, неначе би не знали його, неначе би й не чули про нього нічого. Закінчили, як звичайно, питанням:

„Скажіть нам, пане посол, що нам робити?"

Депутати аж здрігнулися і здивовані витріщили на мене очи, коли я, проти звички всіх послів, гукнув до моїх виборців сердито:

„Чого ви, до дідьчої матери, напастуєте мене, коли вже маєте дорадника і опікуна, того мочиморду і ошуканця, пана інжиніра Файта? Я вже двічи сказав вам, які у нас права. Скажу ще раз. Ті права такі, що суд, хочби по ваших трупах, передасть сіножать Нехелєсови. На адміністрацію, на міністерство рільництва не надійтеся, бо австрійські права не позволяють їм вторкатися до такого спору. Як громада хоче сіножать задержати для себе, то нехай купить її. Нехелєс продасть, бо він купив маєток на те, щоби його розпарцелювати".

„На купно ми грошей не маємо. Наша громада бідна", замітив один депутат.

„А на Файта ваша громада має гроші? — перебиваю. „Для ошуканця ваша громада не бідна? Як би зібрав до купи все те, що Файт від вас вже видурив, відшкодування Нехелєсови за те, що пару років уживаєте його сіножать і кошти процесу, які ще з вас злуплять, то вийшла би така сума, що за неї купив би дві такі сіножати, як Нехелєсова. Я про сю вашу справу з вами вже й балакати не буду, бо мої слова до вас, то горох метаний об стіну. Що я скажу, то ви це одним вухом впускаєте, другим випускаєте. Нарешті ви ще скажете, що Нехелєс і мене підкупив. Ви правді не вірите, бо ця правда гірка. Ви вірите лише такому, що бреше так, як ви хотіли би, щоби було. Така віра заведе вас до руїни. Як будете далі слухати Файта, то і сіножати не дістанете і ваша праця піде на бубон. Вас поліцитують за кошти спору і відшкодування. Як не хочете, щоби вас пустили з торбами, то того ошуканця Файта передайте судови".

„Пан інжинір Файт не ошуканець! То чесний і добрий чоловік", один депутат перебив рішучо.

„Як би був чесний", відповідаю, „як би не був ошуканцем, то не брехав би вам, що про право власности на сіножати рішає не суд, а міністерство рільництва. За те одно, за те, що він возив вас туди і брав на кошти гроші, ви повинні передати його жандармам".

Коли я це говорив, оба депутати лише підсміхалися. Коли я замовк, один депутат сказав:

„Отже ми маємо доказ, що пан інжинір Файт не обманюють нас. Ви кажете, щоби ми пана інжиніра Файта передали жандармам за те, що вони кажуть нам спір про сіножать перенести до міністерства рільництва. Що це не обман і що з тої причини пан інжинір Файт не є ошуканець, сказав не хто інший, як саме комендант монастириської жандармської станиці".

Коли тепер депутати триюмфально гляділи на мене, я аж крикнув:

„То не може бути! Як він вам сказав таке, то збрехав".

Депустат пояснив: „Пан інжинір Файт не збрехали, бо то не вони сказали нам це, а сам постенфір. Се було так: До жандарів донеслося, що пан інжинір Файт підмовляють нас, щоби ми нехтували суд і справу сіножатки передали цісарському міністрови, що опікується рільниками. Шандарям хтось також набрехав, що за свої поради пан інжинір Файт беруть від нас гроші. Шандарі прийшли до Дубенка саме тоді, коли у нас були пан інжинір Файт. Шандарі підійшли до пана інжиніра Файта і постенфір сказав, що арештує їх, бо вони ошуканець і бунтують народ проти цісарського суду, кажучи, що спір за сіножать рішає міністерство рільництва. На те пан інжинір добули з кишені папір і показали його шандарям. Постенфір шандарів прочитав письмо, засоромився і, віддаючи папір панови інжинірови Файтови, сказав, що справді так є, як кажуть пан інжинір Файт. Жандарми перепросили пана інжиніра за напасть і більше не займаючи їх, відїхали".

„Що на тім папери було написано"? питаюся, сильно зацікавлений.

„Не скажу", відповів депутат. „Ми не читали, бо то було по німецьки. Ми знаємо тільки те, що сказав нам жандарм. В письмі стоїть, жандарм казав, що наша справа є в міністерстві рільництва і що буде для нас корисно полагоджена. Тепер ми вже документно знаємо, що такі справи рішає не суд, а міністерство рільництва".

Не знаючи, що доповісти до того, що я про сю справу вже тричі сказав, і не вгадуючи, яку то штуку Файт втяв тим папером, яким не лиш хлопів, але й жандармів надув, я рішився вперед спитати жандармів, який то папір Файт показував їм. Щоби нині спекатися депутатів, котрі знов зачали „з кінця", я сказав їм:

„Тепер вертайтеся домів. Скажіть громаді, що я справу передумаю, побалакаю з правниками і напишу вам, або таки сам до вас приїду".

Депутати відійшли, а я пішов до Мозлера спитати його, чи він не знає що про той папір, котрий в руках Файта був неначе залізним листом, обезпечуючим його від арештування. Мозлер відповів:

„Знаю лише стільки, що жандарми сказали мені про це. Файт справді має якийсь документ з міністерства рільництва, з котрого виходить, що справа сіножати Дубенка є в міністерстві рільництва і для громади стоїть добре. Жандармерія справді хотіла Файта арештувати, та побачивши і прочитавши згадане письмо, відступила від свого наміру. Тепер ніяк не вмовите в Дубенко, що спір за сіножать рішає суд, а не адміністрація. Сама жандармерія утвердила Дубенчан в тій їх хибній думці, очевидно, не підозріваючи, що той папір Файта то якийсь фальсифікат. Колиж то може й автентичний був документ, то жандарми не зрозуміли його".

Викуривши мовчки пару папіросок, я промовив:

„Надіюся, що той папір, котрий так заімпонував не лиш хлопам, але й цісарсько-королівським жандармам, котрим Файт в очах хлопів стер з лиця землі усе судівництво в маєткових справах — заріже його, а Дубенчан отверезить. Я надіюся тим письмом його здемаскувати".

„Він не такий дурний, щоби те письмо дати вам", відповів Мозлер. „І ревізія в його хаті, ані в його кишенях не поможе. То хитрий лис. Жандармам він показав письмо, але тільки раз. Він мабуть не сумнівається, що жандарми про це письмо сказали як не старості, то якому іншому правникови і що правник певно висміяв жандармів, що так ганебно дали себе надути. Потерпаючи, що жандарми схочуть ще раз це письмо побачити і, взявши його в руки, цим разом Файтови не віддадуть, він певно добре сховав його".

„Я надіюся витворити ситуацію таку", відповідаю, „що він сам з тим папером прийде до мене і мені його покаже. Я викомбінував собі такий плян: Вперед спитаю Нехелєса, чи сіножатку продасть Дубенкови і що хоче за неї дістати. Як покажеться, що оферта Нехелєса була би для громади корисна, оглянуся за кредитом на позичку для громади. Громада купить спірну сіножать, але тільки тоді, коли втратить всяку надію дістати її при помочі міністерства. Щоби Дубенчан образумити, треба Файта в їх очах здемаскувати. Як вже буду мати обезпечений кредит на купно сіножати, дам знати до Дубенка, що хочу порозумітися з громадою і з Файтом, щоби спільними силами добиватися переписання сіножати на громаду. Зажадаю, щоби громада визначила для мене і для Файта день, в який ми зїхались би в Дубенку і разом з громадою перебалакали справу. Громада на такий плян зараз згодиться. Файт, щоби не здискредитувати себе, певно прийде і, як не буде жандармів, той папір безпечно покаже. Як папір побачу, то вже буду знати, яке то обманство. Або здемаскую його зараз перед громадою, або сам зроблю карний донос, або ...депутацію громади затягну до Відня... Нехай сам міністер рільництва здемаскує Файта".

(Далі буде).

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА АМЕРИКИ.

Не довгий уже час ділить нас від Конґресу Українського Жіноцтва Америки, що має відбутися в Ню Йорку в днях 28, 29. і 30 травня ц. р. Тому на місці буде поінформувати як українське жіноцтво так і український загал, як доси ділом конґресу поступило. Заразом пора подати вказівки, що ще повинно бути зроблене.

Зголошені делеґатки. Відділи Союза Українок Америки:

1) Ню Йорк Сити, Жіноча Громада, ч. 1: Антоніна Латишевська, Стефа Абрагамовська, Юлія Піщак. 2) Бронкс, Н. Й., ч. 8: Францес Туранська, Марія Дідоха. 3) Квінс Кавнти, Л. Ай., ч. 18: Тетяна Мельничук. 4) Йонкерс, Н. Й., ч. 20: Марія Петренко, Аннета Кмець. 5) Джерзи Сиӣті, Н. Дж., Український Дем. Клюб, ч. 22: Емілія Салюк, Евгенія Дмитрів, Марія Томчук, Анна Сорентіно, Катерина Стефанович. 6) Трой, Н. Й., ч. 33: Ірина Гундяк. 7) Когос, Н. Й., ч. 34: Марія Кушнір, Анна Коник. 8) Озон Парк, Л. Ай., ч. 35: Марія Костів, Анна Швед, Марія Парищук, Віра Танчак. 9) Филаделфія, Па., Тов. Українсько-Американських Горожанок, ч. 41: Анастасія Рибакова.

Інші Товариства:

Маганой Плейн, Па., Сестрицтво св. Анни, від. 365 Українського Народного Союза: Анна Боївка. Филаделфія, Па., Сестрицтво Неп. Зач. Пр. Д. Марії, від. 11. „Провидіння": Анна Бойко.

Присилки на кошти Конґресу.

На покриття коштів, получених з уладженням Конґресу, прислано доси 258 долярів. А саме прислали:

Жіноча Громада, Ню Йорк Сити, 10 долярів; Жіноча Громада, Перт Амбой, Н. Дж., 10 дол.; Жіноча Громада, Асторія, Л. Ай., 20 дол.; Жіноча Поміч, Ню Йорк Сити, 10 дол.; Відділи Союза Українок: Йонкерс, Н. Й., 10 дол.; Квінс Ковнти, Л. Ай., 15 дол.; Байон, Н. Дж., 10 дол.; Когус, Н. Й., 20 дол.; Трой, Н. Й. 20 дол.; Бронкс, Н. Й., 10 дол.; Честер, Па. (Вест), 10 дол.; Честер, Па. (Іст), 15 дол.; Бруклин, Н. Й., 10 дол.; Клівленд, Огайо, 20 дол.; Озон Парк, Л. Ай., 8 дол.; Маганой Плейн, Па., Анна Боївка від себе 10 дол.; Укр. Дем. Клюб (Жін. Відділ), Джерзи Сити, 15 дол.; Сестр. св. Анни, від. 365 У. Н. Союза, Маганой, Па., 10 дол.; Сестр. Пр. Неп. Зач. Пр. Д. М., Филаделфія, Па., 10 дол.; Тов. Укр.-Амер. Горожанок, Филаделфія, Па., 15 дол. — Разом 258 долярів.

Останній реченець зголошень.

З огляду на те, що деякі жіночі організації не мали ще нагоди рішити про свою участь та про вибір делеґаток, та що одержання інформацій також забрало часу, **комітет рішив продовжити реченець**, до котрого делеґатки мають бути зголошені, а саме: **до 15. травня ц. р. всі зголошення делеґаток, подаючи точно їх імя, назвище, адресу, імя висилаючого їх товариства та місцевість, мусять бути вислані на адресу голови Союза Українок Америки:**

Mrs. D. Lototsky,
203 Academy St.,
Jersey City, N. J.

Кошти їзди й побуту делеґаток у Ню Йорку має покрити висилаюче їх товариство чи організація. Рівночасно кожда організація, що хоче бути заступленою на конґресі, має прислати свій грошевий даток на кошти конґресу, на адресу касієрки Конґресового Комітету:

Mrs. Antonina Latyshevsky,
315 Etna St., Brooklyn, N. Y.

Гостинний Комітет.

Конґресовий Комітет вибрав зпоміж себе гостинний Комітет, що має стрінути делеґаток на залізничих двірцях, та примістити їх в Y. W. C. A. чи в приватних домах. Тому кожда делеґатка, що хоче користуватись помічю та гостинністю цього комітету, повинна заздалегідь, а найдальше до 15. травня ц. р., повідомити комітет про годину й двірець свого приїзду до Ню Йорку, на адресу:

Mrs. Julia Jarema,
129 E. 7th St., New York, N. Y.

Головна Управа Союза Українок Америки вишле кождій делеґатці карту вступу та участи в конґресі. Цю карту кожда делеґатка має привезти з собою й предложити її з початку конґресу провірочній комісії, яку виберется перше до засідання.

ПОРЯДОК КОНҐРЕСУ.

I. В суботу, 28. травня.

Делеґатки повинні вибирати такі поїзди, щоб прибули до Ню Йорку найдальше до години першої пополудни.

1) Наради почнуться точно в год. 2-гій в сали Народного Дому 217 Іст 6 вул. в Ню Йорку.

2) Вибір Комісій: статутової та провірочної й президії конґресу.

3) Звіт делеґаток, два реферати й дискусія.

В год. 6-тій перерва на вечеру, потім продовження нарад до год. 8.30 вечір. Закриття нарад.

II. В неділю, 29. травня.

Відкриття нарад в год. 11. рано, в великій сали Народного Дому в Ню Йорку.

Реферати:

1) Організаційний.
2) Роля жінки у визвольній боротьбі.
3) Українська жінка в побутовому та правному становищі.
4) Українські жіночі організації на еміґрації та їх діяльність.
5) Жінка й українське мистецтво.
6) Участь українського жіноцтва в міжнародніх організаціях.
7) Жінка робітниця в Америці.

Дискусія над рефератами, ухвали, закриття нарад в год. 5. ввечір.

В год. 7. вечір початок святочної вечері в готели Комодор при 42 вулиці в Ню Йорку. Привітні промови, орхестра.

III. В понеділок, 30. травня.

Початок у год. 10. рано.

Реферати:

а) Шляхи й способи організації українського жіноцтва в Америці.
б) Програма і плян діяльности Союза Українок Америки.
в) Жінка в організаційній праці в Америці.
г) Статут С. У. А. Уліпшення чи зміни.
г) Вибір нового уряду. — Закриття конґресу. В год. 4.30 концерт, вступ вільний для делеґаток і гостей.

На нарадах товариств, скликаних С. У. А. 31. січня ц. р. було ухвалено запросити на конґрес, посолку Мілену Рудницьку. Пороблено відповідні заходи. На превеликий жаль та з причин незалежних від С. У. А. посолка М. Рудницька не приїде. Запрошено й приїде на конґрес панна Марія Бек, адвокатська кандидатка з Пітсбурга, яка виголосить один реферат в українській, а один в англійській мові. Запрошено представниць американських товариств: Ліга Миру і Свободи, Міжнародна Рада Y. W. C. A., Народна Рада Жінок і Foreign Policy Ass'n.

Звертаємо увагу українського загалу, що на нарадах можуть бути й гості. Вступ усім вільний і всіх просимо. Одначе гості не можуть голосувати. — Одяг на святочну вечеру гостинний. Жінки, що не мають вечерової суконки, можуть заступити її або гарним народнім строєм або святочною одежею. Мущини, темне убрання (синє), біла сорочка, чорна краватка, чорні черевики.

Сподіваємося, що товариства, які ще не вирішили справи делеґаток на конґрес, зроблять це якнайскорше. Коли глянемо яких сім літ тому взад, то побачимо, як богато вперед поступила організація українського жіноцтва в Америці. А всеж таки це тільки початки й щоби в будучности скористати як найбільше, треба безпеченого доброго пляну й поділу праці: С. У. А. сподівається, що плян цей уложить конґрес. Цей перший конґрес українського жіноцтва Америки буде мірником наших сил; він укаже нам в якім розмірі можемо зачеркнути нашу працю й яких вислідів можна буде сподіватися. Коли українські жінки в Америці мали нагоду показати любов до своїх дітей, коли мали нагоду показати свій патріотизм, то тут на конґресі буде добра нагода показати, як щиро ми те все робили.

Будучність наших дітей в Америці, беручи з національного боку, не є меншої ваги як Рідна Школа в краю. Положення нашої жінки в Америці не є меншої ваги, як участь наших жінок в міжнародних радах і лігах в Европі, навіть наш народний маєток здобутий довгими роками і тяжко запрацьованими грішми робітників в Америці не є меншої ваги, як наші народні інституції в старім краю. Все те треба буде з часом передати нашим дітям, які продовжатимуть нашу націю на цім боці океану, які держатимуть тісний контакт з рідною нам землею. А чи ми серіозно застановилися, як мало на цім поли було дотепер зроблено? Коли навіть подекуди ми учили дітей читати і писати по українськи, то ми всеж таки не виховували їх національно, а така дитина, коли виросте, не забере проводу в руки, не удержить контакту з рідною нам землею.

Комуж у першу чергу належиться місце у вихованні цеї національно-свідомої дитини, як не жінці-матери, котра формує дитину від колиски? Від нас, жінок-матерей, наша нація вимагає багато й ми повинні бути приготовані, щоб ці вимоги сповнити. Сповнити їх совісно й свідомо.

Зможемо сповнити їх тільки спільними силами. Тільки при зорганізованім житті спільно зможемо дати моральну підпору тепер і в будучности нашому підростаючому поколінню. Ждемо Вас, жінки-матері, на першім конґресі українського жіноцтва, 28, 29 і 30 травня.

Головна Управа Союза Українок Америки.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Віче організації відбудови української державности.

Заходом Організації Відбудови Української Державности відбулося тут в неділю, 17 квітня, велике всенародне віче для протесту проти нових насильств польського уряду над українським населенням. Вічевики виповнили по береги українську салю під церковою парохії св. Йосафата.

Від імени організації відкрив віче гр. Василь Гречух. Він пояснив коротко ціль віча та покликав на секретарів громадян Петра Гринева, Андрія Іванова та Володимира Колданського. Він пояснив, що на програмі було подано, що бесідником буде гр. Свистун, але через те, що він занятий, буде говорити Омелян Ревюк, як це було спершу пляновано.

Бесідник представив положення українського народу під польською окупацією в останніх роках, головно від часу ославленої пацифікації в осени 1930 року. Він підчеркнув нові способи польського уряду на знищення українського населення та нові зусилля Українців ратуватися перед новим польським походом.

Другим бесідником був о. Турула, парох місцевої української католицької церкви. Злочини, поповнювані Поляками й польським урядом, мусять обурити до живого кождого слухача. Та на чувстві не повинна кінчитися ніяка справа. За чувством повинна йти постанова покласти кінець тому, що нас обурює, а за постановою повинно йти діло. Людина, що кінчить справу самим чувством, скоро починає кожду справу закінчувати самим чувством. Вона перестає бути здібною на постанову й діло. Вона деморалізується. Скоро вона почне чути себе нездібною до ніякого діла, а щоби хоч чимнебудь заспокоїтися, буде обмежати свою роботу до лайки інших людей, які роблять роботу. Щоби до цього не допустити, треба кожду справу завершувати ділом. На нинішньому вічу теж можемо закінчити справу самим тільки чувством. Можемо розійтися домів, повні обурення на гнобителів нашого народу. Можемо ще додати деяку критику на інших людей, котрі роблять роботу; такі люди може й ще виступлять. Та як ми маємо бути дозрілим народом, мусимо зробити діло. Тут ми можемо зробити два діла: дати світови знати про те, що діється в нашому рідному краю, а рівночасно дати допомогу жертвам польського гнету.

Збірка — це буде наше головне діло на цьому вічу. Хто дасть даток, цей робить діло. Хто обмежується самим тільки чувством, цей скоро дійде до того, що навіть чувства мати не буде. Збірка призначена на допомогу політичним вязням — похвальна ціль, а рівночасно добра відповідь нашим гнобителям.

Предсідатель гр. Гречух заряджує збірку та закликає тих, що подають датки, які мають бути записані, зголошуватися до столів вічевих секретарів. Жертводавці підходять до столів та подають свої жертви. Далі предсідатель висилає на салю за дрібними датками пана Перчак і паню Піньковську. Предсідатель подає, що збірка принесла понад 80 долярів.

Предсідатель покликує гр. Ревюка до відчитання резолюції. Бесідник підчеркує, що ці резолюції призначені для американської преси. Він зазначує що це є добування публичної опінії світа та каже, що публична опінія світа має велику силу, хоча знову вона не може зробити всього, чого нам треба. Навчитися добувати її мусимо ми самі, українські імігранти. Ми вже зробили в цьому напрямку великі поступи, але ще мусимо зробити більше. Ще нам далі треба вчитися.

Предсідатель подає, що до слова зголосився гість, представник місцевих Литовців. Є ним Франц Сватікас, предсідатель Литовського Товариства Визволення Вильни. Цей бесідник підчеркує спосіб організації українського віча. Особливо глибоко вразило його те, що Українці не обмежуються висказанням свого обурення, але хочуть зробити діло для своєї справи. Він признає пожиточність резолюції та збірки. Його дивує, що на такі тяжкі часи зібралося таке поважне число число людей, які зложили таку гарну збірку. Він тішиться з цього, як приятель українського народу.

Він тішиться з української удачі, бо українська удача це й литовська удача, бо доля українського народу звязана з долею литовського народу. Лучить ці два народи не лише спільна минувшина, але й спільна доля в теперішности. Передовсім те, що той самий ворог загарбав столицю західної України, Львів, і столицю Литви, Вильну. Через те всяка визвольна акція Українців тішить Литовців. Всяка гарна маніфестація, збірка, добуття публичної опінії, піддержання борців за волю України тішить литовське серце як причинок до визвольної боротьби Литовців за соборну Литву. Він перепрошує зібраних, що на цьому вічу зявилося лише невелике число Литовців, бо Литовці про це віче не знали. Він ручить, що як Українці будуть на будуче давати знати Литовцям про свої маніфестації, то на них усе будуть Литовці більшим числом.

Відповідаючи на цей привіт литовського гостя, предсідатель гр. Гречух заявив, що подібні чувства мають також Українці супроти Литовців. Українці бачать у Литовцях союзника і тішаться, що союзникови вдалося добути вже незалежність хоч на частині своєї національної території. При спільній праці обох народів певно не довго треба буде ждати на час, коли стануть як свобідні сестри соборна Литва й соборна Україна. Він заручує Литовцям, що на будуче український комітет буде все памятати Литовців про свої народні свята, а рівночасно просить Литовців, щоби вони повідомляли Українців про свої національні свята, щоб Українці могли своєю численною участю на литовських святах зазначувати свої симпатії до боротьби свого союзника за соборність.

Збори приняли слова предсідателя довгими оплесками на знак згоди на його заяву. Серед загального одушевлення настрою не забули місцеві комуністи зазначити свою зневіру в боротьбу українського народу за свободу. В своїх запитах до першого бесідника вони пробували викликати враження, що український нарід не може добитися свободи без помочи Москалів або польських робітників, але дух розчарування та немочі, яким віяло з тих запитів, не чіпався загалу віча. З вірою в свої заходи вічевики відспівали національні гимни й розійшлися домів.

Секретарі.

БРУКЛИН, Н. Й.

Українці беруть живу участь у політичній акції.

Підчас останніх виборів лідера й спів-лідера в місцевій демократичній партії Українці зазначили своє зацікавлення політичними справами краю живою участю. Заявилися вони за кандидата регулярної організації, а саме за комішенера Лентола та за його заступницю, Нору Квин. Проти них станула друга група, яка висунула Г. Фрідмана й Етел Волш, котрих попирали місцеві жидівські й польські клюби. Вибори показали більшість за Лентолом, і тоді Український Демократичний Клюб урядив в честь Лентола й Квин вечеру з танками. Вечера відбулася в однім місцевім ресторані, „Стар Морнинг", у вівторок, 3 травня вечір. Тостместром був відомий добре серед Українців олдерман 14 дистрикту, Йосиф С. Дермоді, котрий є теж членом Українського Клюбу. Було багато бесідників. Промовляли: від Молодечого Клюбу його предсідатель гр. А. Дачук; в імени нюйорського Демократичного Клюбу гр. М. Радик і гр. М. Пізнак. Далі говорили: гр. Омелян Ревюк, комішенер Лентол, спів-лідерка пані Квин та асемблімен Джек Нейтенсон. По українськи говорили предсідатель гр. Бардак та лідер Клюбу гр. Степан Заблоцький. На перерві в святі вроджена в Америці панна Анна Кісь співала українські пісні при акомпаніменті молодого гр. Бориса Савіцького. Пісні дуже подобалися зібраним Українцям і не-Українцям. Вечір закінчився довго треваючими танцями. Про бенкет та роботу Українського Демократичного Клюбу писали відтак місцеві ґазети.

Репортер.

Афоризм.

„...Щоби мені було так добре, як мені недобре, то мені було би добре".

Е. К.

ЗА КОБИЛЯЧИЙ ХВІСТ.

I.

Терешко Дуда при кождій оказії любив захвалювати свою тресовану кобилу.

Тота кобила то варта добрі гроші. Купив я її, ще як Австрія розпадалась, і вона вже в мене шестий рік свою службу робить. І не гадайте, що то кобила проста; вона відай при гузарах служила, бо всю команду знає. Я, було, крикну на неї „вісьта", чи „гайта", то вона просто далі йде, бо не на наш простий обрехтерунок звикла, а на цісарський. Але як часом пастух гонить худобу селом та затрубить на трубу, то вона піднесе вам голову, нащурить вуха і як рушить з місця, то ледви її можна втримати. Відай думає, що то на атаки так трублять. Якби я так знав ту її гузарську команду, то я би вам показав, що вона вміє!

А ті, що слухають, все, бувало, люблять подрочитися з Терешком:

— Ій, хвалитеся, Терешку, не знати чим? Таж вона сліпа на око.

А Терешко зараз же скипить.

—Вона хоч сліпа, то ліпше видить одним оком, як неодна кобила чотирма.

І носився отак Терешко з кобилою, як баба зі ступою; плекав її, що ранку віхтем витирав, а хвіст та гриву скребницею вичісував.

— А хвіст — то раз вам був, мало по землі не волочився.

— Та обітніть, Терешку, бо ще кобилисько заплутається!

— Ви своєї голови тим не гризіть, бо вона в мене тресована і я ліпше знаю, який їй хвіст належиться.

І най би отак Терешкова кобила ходила собі з таким хвостом, — що кому до цього.

Але ба! Терешко мав сусіда. А сусід — як сусід: йому все щось в оці скалкою стає.

Паслася раз у неділю кобила на загуминку, а люди посходилися до Терешкового сусіда Дамяна, посідали на дуба за стодолою, та все бесіду на кобилу звертають:

— Дивіть, Дамяне, як вона задом завертає, як тота пані з міста.

— Аво, як вона то хвостище за собою волочить, як баба нову спідницю.

Так, якби їм іншої бесіди не було. Хоч ґазди поважні, а дур голови їм чіпився, як яких бахурів.

— От, Дамяне! Якби отак підтяти трохи кобилі хвоста, то Терешко лямент зчинив би!

— Бігме, Грицю; — я от ножиці скікну в хату. Тільки дивіться і не скажіть Терешкові; що то я, бо на смерть загніваєся.

І чи на біду багато треба? Виніс Дамян ножиці, легенько підійшов до кобили, тай чах! — по саму ріпицю.

Відразу вам кобила як не та стала.

Ґазди з реготу аж на дуби клалися.

II.

Побачив Терешко свою кобилу, та тільки руки заломив. Очі слізми затуманило, а під серцем щось як залізом запекло.

Кинувся сюди, туди, аж хлопчиська десь доповіли, що то Дамян йому таке встругав.

Як почув, так кров вдарила йому в голову, якби хто по пиці заїхав — і не опанував себе. Як опарений, відчепив від воза орчик, та через пліт до Дамяна! Ледви їх люди розборонили, ледви Терешка заговорили.

Та довго ще Терешко зі свойого обійстя вигукував:

— Мой, мой! Тобі що хвіст вадив? Я за свій образ гонору ще право знайду.

А Дамян з порога відгукувався:

— Ти мені, кобилячий тату, судом не грози, бо я до суду ліпше дорогу знаю.

III.

І так вже пішло.

Було в торговий день. Люди по торговиці ходять, торгують, продають, купують, а Терешко з Дамяном у судовім коридорі Божу днину вистоюють.

Судять їх тай судять.

То Терешка за Дамяна, то Дамяна за Терешка.

Кожним разом, як радили їм погодитися, то Терешко почине своє:

— Я тото, пане сендзя, байбардзо, але подумайте, такий сміх з мене зробити. Кобила дурно в стайні стоїть, через село не годен переїхати, люди аж кладуться зі сміху. Бо що то кобила без хвоста! То так, шануючи ваш гонір, якби вам, пане сендзя, тоту вашу бороду тай вуса хто пообчахував.

І отак процесувалися.

То раз Терешко виграв, а Дамян подав до рекурсу, то Дамян виграв, а Терешко запротестував.

Панам у суді не спішно, а адвокатам коби як найдовше.

І потягся процес роками.

IV.

Як будете коли у Львові і переходитимете попри Преображенську церкву, то там побачите двох дідів, що то згідливо на сходах сидять і по черзі „оченаш" відговорюють.

Колись вони оба господарями були, і то в однім селі в сусідстві ґаздували.

А спитайте їх:

— А хтож то вас так з торбами пустив? Чи може вода ґрунта забрала, чи вогонь ґаздівство спопелив?

То похитають головами і витолкують вам:

— Та то ми, панонько ласкавий, отак оба спроцесувалися.

— А за що вам пішло?

— Та за кобилячий хвіст.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN TRIBUTE TO GEORGE WASHINGTON'S BICENTENNIAL.

UTICA, N. Y.

UKRAINIAN CHORUS, BALLET HERE MAY 15.

The pround charger's pace marks the staccato rhythm of many of the folk dances which comprise the program to be given by the Ukrainian folk ballet, led by Vasile Avramenko, May 15, at 8:15 p. m. in the Majestic Theater.

The Ukrainians, descendants of Cossacks, are a horse-loving people. In their dances they step, stamp, toss their heads. They wheel. They trot in wide circles. They prance. They curvet. They bound. It is easy to imagine them as centaurs, as they dance.

The Ukrainian chorus, conducted by Alexander Koshetz, who has spent a life-time collecting and adapting beautiful folk-music of Ukrainia, will give a part of the program.

The entire ballet and chorus will be in the brilliant holiday costumes of their native land. Beside martial dances, there will be a ritual springtime dance, the Hayewka.

The performance here will be one of 30 similar programs to be given in as many cities under sponsorship of the Ukrainian Bicentennial Committee of New York to express the homage of 1,000,000 Ukrainian-born citizens in this country to the memory of George Washington.

(Utica Daily Press, Thursday, May 5, 1932).

---o---

ALLENTOWN, PA.

SUPERB CHORUS SINGS UKRAINIAN FOLK BALLADAS.

Brilliant Program of Singing and Dancing in A. H. S. Auditorium.

Glorious singing and dancing, sparkling music and vividly colorful costumes were combined in a brilliant program in the high school last evening, when the noted Ukrainian chorus of Alexander Koshetz and Vasile Avramenko's Ukrainian folk ballet gave a concert in commemoration of the 200th birthday anniversary of George Washington. The superb presentation was made possible through the local Ukrainian church and the thousand Allentonians who formed the delightful audience paid tribute to the committee for bringing the chorus and ballet to this city during their Washington bi-centennial tour of thirty-one American cities.

The chorus, which contained the substance of the evening's entertainment, is the same group which Alexander Koshetz brought to this country in 1923 following a European tour. Nina Koshetz, the director's niece, who came over at the same time, has since become a famous singer on the American operatic and concert stage and her uncle and his chorus have won laurels for themselves through tours of North and South America.

The added to their triumphs last evening with a program of nine beautiful folk songs of the Ukraine, most of which have been arranged for a capella choral work by Mr. Koshetz, who conducted with amazaing vigor and zeal. The harmonic part work was exquisitely done and the voices, without accompaniment, sounded very often like some massive, many-toned istrument. The group comprises thirty-two voices and while all solo work was exceptional, the basso was remarkable for depth and volume.

The lively folk dancing preceded and followed the choral presentation. Fleet and exciting and brilliant, it thrilled the audience, members of which were hard put to it to refrain from giving voice to their enthusiasm during the various numbers. The arrangement of the ballet schedule was most interesting. The first act was a ballet-picture from the highlanders' life and was called "Memoirs of the Ukraine."

The dancers, young American-born Ukrainians, performed those folk dances which their parents and grandparents danced in the Ukraine. Under Mr. Avramenko, who teaches them in his studios in New York and Boston, they are perpetuating the color and rhythm of the ancient Ukrainian dances.

The second schedule of dances, act three of the program, was called "In the Country of George Washington" and is depicted a ballet picture of the young Ukrainian generation in America, concluding with an impressive finale, interpreted in homage to the spirit of George Washington by the ballet ensemble and the chorus.

There were three superlative solo dances by children. Little John Zelechivsky, five-year-old son of the Ukrainian priest at Boston, royally entertained his audience with his nimble feet and light, abandoned dancing and seven-yeard-old Agathe Iwanciv, of New York, was delightful in both her numbers, the second one a fiery Cossack dance. Together the children did a Hopak circle, similar to the one by the ensemble.

Mr. Avramenko, who concluded the first act with a superb Cossack solo dance of his own, arranged all the dances and ballet pictures. The gorgeous costumes represented all the provinces of the Ukraine, and the historical costumes used were from the ballet wardrobe of Mr. Avramenko. The folk orchestra of five instruments provided gay, rhythmic accompaniment for all the dances, many of which showed amazing skill.

The committee of the Ukrainian church that arranged for the concert included: Paul Lagocky, chairman; Rev. Sereda, priest of the church; Prof. Daniel Stecyk and William Kesack.

(Allentown Morning Call, Friday, May 6, 1932).

---o---

UKRAINIAN CHORUS GIVES CONCERT AT HIGH SCHOOL.

Unusual Entertainment Enthusiastically Received—Local Church Arranged Visit.

The audience which greeted Alexander Koshetz's Ukrainian Chorus and Vasile Avramenko's Ukrainian Folk Ballet at the High School last evening might have been larger than it was, but it was responsive and showed by its reactions that it thoroughly enjoyed itself. For here was entertainment of a high order, moving in its appeal to the emotions and cultural at the same time.

Allentown was particularly favored in being included in the itinerary of this combined chorus and ballet, along with such metropolitan centers as New York, Philadelphia, Washington and Boston. The tour is designed as a tribute to Gorge Washington in celebration of the Bicentennial of his birth. Those who enjoyed the program have the local Ukrainian Church to thank for bringing the group here.

The pictures of Ukrainian village life on the vast steppes of Southern Russia and Ruthenia, painting by folk songs and ballet dancing, heightened by picturesque costumes, were vivid and unforgettable. Without much trouble one left behind Allentown and saw himself lolling on the green of one of these far-off villages watching these people, old and young, dancing around their open fires and play games to the strains of their touching folk songs. Some of the songs may be sad, while others are gay depending upon the mood and the season of the year.

The chorus, consisting of thirty-two voices, was the same which Alexander Koshetz gathered in Europe and brought to this country nine years ago. The men have strong peasant faces which bear the imprint of hard labor, and their manly vigor and strenght are carried into their well-trained voices. They sang nine Ukrainian folk songs which had been arranged for choral work by Mr. Koshetz. One of the outstanding things about the singing, however, was the delicate, artistic leading of Mr. Koshetz himself. As he worked his hands and fingers he seemed to play on his chorus as if it were one massive, many-tened instrument. He drew out the nuances and overtones of the hauntingly beautiful songs.

While the chorus was European born, the dancers who opened and closed the program were native-born American Ukrainians who performed the traditional dances of their parents with agility, nimble-footedness and such verve and power that the audience was frequently moved to enthusiastic applause. They are students of Mr. Avramenko's studios in New York and Boston where they learned the color and rhythm that they gave their numbers last evening.

(Allentown Chronicle and News and Evening Item, May 6, 1932).

---o---

NEW YORK, N. Y.

UKRAINIAN GROUP IN MUSIC TRIBUTE FOR WASHINGTON.

By Grena Bennett.

Natives of the Ukraine, now residents of the United States, met in Carnegie Hall yesterday afternoon, to pay their respects, with music and the dance, to the memory of George Washington.

Two hundred singers and dancers took part. Some of the most interesting members of the pageant were diminitive boys and girls of about four years of age. These and their elders wore costumes richly embroidered in brilliant green and scarlet, reminiscent of rural corners of old Russia.

The program was divided into three sections. The first was entitled, "A Ballet Picture from the Highlander's Life," in which anthems and religious dances to the Sun-God of ancient Ukrainians were revived by their modern descendants. The tunes were of elemental simplicity, firmly rhythmic and chanted with direct and appealing charm.

Alexander Koshetz, who has guided the Ukrainian chorus in this city for more than ten years, conducted his singers in a collection of vivid, vital and fascinating melodies, the group entitled "Folksong of the Ukraine in America."

The final section of festival, "In the Country of George Washington," consisted of a Metelitza, or winding dance; Hrechanyky, a dance of merrymaking; Tchumak from the steppes, and others.

A folk orchestra provided the instrumental background. The program was repeated in the evening.

(New York American, Monday, May 9, 1932).

---o---

UKRAINIANS HONOR WASHINGTON.

At Carnegie Hall yesterday, both afternoon and evening, the patriotic Ukrainians of this city filled the stage with characteristic folk dance and song of their homeland in homage to their adopted hero, George Washington. In front of a backdrop quaintly reminiscent of our national capitol and beneath a banner depicting the first President, several hundred brilliantly costumed performers defiled and waved flags of both nations.

Under the leadership of Alexander Koshetz, his celebrated Ukrainian chorus intoned with fervor a collection of nine historic and typical chants, while the children and grownups, trained by Vasile Avramenko into an efficient organization known as the Ukrainian Ballet, gave in the first and last part of the program a series of representative solos and group dances which reflected credit upon all concerned.

There were several solos, among them, in the finale of the first part, a Hopak executed by Mr. Avramenko himself. The hit of the exhibition, however, must be conceded to the diminutive, precise and engaging little pair of infants who performed with such insouicant ease the difficult "Hopak Circle."

Instrumental music was furnished by a small folk orchestra. All ballet pictures and dances had been arranged by Mr. Avramenko, who also supplied from his personal collection many of the historical costumes used.

(New York Herald Tribune, May 9, 1932).

---o---

UKRAINIANS APPEAR IN DANCE RECITAL.

Koshetz's Chorus and the Folk Ballet of Vasile Avramenko Honor Washington.

By John Martin.

Theree dance performances, all with considerably more than a casual bow to music, were to be found in yesterday's program of concerts, when Anita Zahn and a group of Elizabeth Duncan Dancers appeared at a matinee in the Guild Theatre, and the Ukrainian Bicentennial Committee gave both matinee and evening showings of its "Tribute to Washington" at Carnegie Hall.

Both the Ukrainian Chorus of Alexander Koshetz and the Ukrainian Folk Ballet of Vasile Avramenko are well known for their performances hereabouts, and the Washington celebration alters very little their customary type of program. If it appears a trifle naive to perform Ukrainian dances before a backdrop depicting the Capitol in Washington and with Americans flags as well as Ukrainian ones in the hands of the dancers, there is a charming sincerity in the gesture. The dancing was as usual hearty and full of color. It was also unusually wed rehearsed and we staged, wtih just enough adaptation to the demands of the theatre to make it entertaining. The items of particuar favor was a kopak danced by a tiny girl and boy with the assurance and finish of seasoned troupers.

The whole performance of his ballet reflected great credit upon Mr. Avramenko. Mr. Koshetz directed his singers through a series of folk songs, largely of his own arrangement, in the midle section of the program. With their bright native costumes and their characterstically native quality of voice, they gave a fine tang to Mr. Koshetz's beautiful arrangegments.

(The New York Times, Monday, May 9, 1932)

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 травня, в годині 1-ій пополудни, в гали Горож. Клюбу, 2376 Грейлінг ул. Присутність кождого члена конечна. — М. Кулинич, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в неділю, 15 травня, в годині 1-ій пополудни, в Украінській Школі, 12340 Мекий ул. Просимо всіх членів явитись на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — П. Андрушків, секр.

ЗІҐЛЕР, ІЛЛ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 377, повідомляє, що мітінг відбудеться 15 травня, в годині 1.30 пополудни, у Михайла Гр. Олексяка. Проситься всіх членів явитись і вирівнати свої належитости, щоби уникнути суспендації. — Михайло Пашко, предс.; Яким Миґелич, фін. секр.; М. Гр. Олексяк, рек. секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 травня, в годині 1.30 пополудни, в гали Укр. Амер. Гор. Клюбу, 3003 О'Даннел ул. Взивається усіх членів прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Гр. Іванович, секр.

ТОЛІДО, О. Повідомляється, що місячні збори відділу 167 відбудуться 15 травня, в годині 2-ій пополудни, в Юніон Гали при Лягрannдж ул. Обовязком є кождого члена і члениці бути присутним, бо є важні справи до полагодження, як вибір секретарів фінансового і рекордового. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки. З неприсутним на цих зборах членами поступиться після правил статута. — Д. Медецький, предс.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 34, повідомляє всіх своїх членів, що слідуючий мітінг відбудеться 15 травня, в годині 2-ій пополудни, в гали під ч. 2441 Іст 29 ул. Запрошується всіх членів явитись. Вкладки до У. Н. Союза будеться висилати 27 травня, по пейді. Проситься не забувати за свої вкладки, а відтак не нарікати, що поданий до Суспенди. — Н. Фрелик, предс.; Іван Гіль, кас.; Д. Колачко, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Запорожська Січ", від. 75, повідомляє своїх членів, що слідуючі місячні збори відбудуться в неділю, 15 травня, в годині 1-ій пополудни, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів прийти точно на означений час, бо є багато важних справ до полагодження. Взивається довгуючих членів, щоби старались поможности вирівнати свої залеглости. — В. Чмир, предс.; Ів. Ступецький, кас.; В. Тарас, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Українського Народного Союза відділ 292, подає до відома усім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 травня, точно в годині 12.30 пополудни, в гали церковній при Кліперт ул. Проситься усіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Особливо довгуючі члени щоб були ласкаві прийти і сказати, чи будуть платити. Члени, ви не робите нікому ласки, тут треба самому за себе подбати і за свої діти. Є багато дітей, котрі можна вже переписати до старших членів. Ми є та армія на фронті, котру треба все свіжими силами скріпляти. Члени, котрі ще не вписали своїх дітей до Молодечого Департаменту У. Н. Союза, повинні се зробити на тих зборах. Не підпирайно чужих, та ще до того ворожих нам, агентів, але дбаймо про свою рідну організацію. — Н. Романів, предс.; Петро Кізел, секр.

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(31)

Максімус Преклярус повів Тарзана з дому Діона Сплендідуса вулицями міста Кастра-Сангвіваріюс. Недалеко за ними йшов відділ вояків, який мав слідкувати, щоб варвар не втік. На вулиці воїни та мешканці міста з привітом стрічали Прекляруса й витали його з тим, що він захопив варвара. Всі любили патриція Преклеруса за його гарний характер і за лицарство, а тому раділи з його успіху.

Коли вони вулицею проходили мимо одного дому, Преклярус пальцем руки й кивком голови та очима показав Тарзанови на дім, в якому він може знайти собі притулок. Воїни йшли на віддалі позаду, а тому не могли бачити знаків Преклярува. Тарзан легко кивнув головою на знак того, що він зрозумів добре. Тарзан уже почув своїм інстинктом довіря до патриція й цілком піддавався на його пляни. Скоро недалеко від того дому всі спинилися.

Преклярус показав Тарзанови на фонтану, з якої можна було напитися води. Тарзан пішов пити воду геть в сторону зі шляху, а Преклярус лишився з вояками в віддалі чекати на нього. Пючи воду, Тарзан роздивлявся навколо себе. Він бачив, що біля нього знаходиться величезне дерево з таким густим листям, що в нім дуже легко заховатися. За цим деревом виднілися дальші дерева, густо сплівшися своїми гилками й листям.

Тарзан зрозумів, що це його нагода тікати. Одним скоком він опинився біля дерева й заховався за ним. Схопився за гилку й умить опинився на дереві. Подався по гилках геть. Вояки запримітили, що Тарзан зник за деревом і підняли тривогу. Вони швидко підбігли до дерева, оглянули його навколо, дехто вже виліз на дерево, але ніхто не бачив Тарзана. Сліди його десь зникли, а дерева легенько шуміли, ніби насміхаючися з вояків.